

RAPORT DOTYCZĄCY UDZIAŁU SENIORÓW W ŻYCIU PUBLICZNYM WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Województwo:	lubuskie
Liczba mieszkańców:	1022,8 tys.
w tym osób starszych:	188,3 tys. – 18,4 % (w wieku powyżej 60 lat)
w tym kobiet	112,0 tys. – 10,9 % (w wieku powyżej 60 lat)

Źródło: Raport z wyników w województwie lubuskim – Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, który został przeprowadzony w dniach od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. wydany przez Urząd Statystyczny w Zielonej Górze we wrześniu 2012 r.

Charakterystyka społeczno-gospodarcza województwa lubuskiego, z uwzględnieniem środowisk osób starszych

Usytuowanie geograficzne

Województwo lubuskie znajduje się w środkowej części zachodniej Polski. Usytuowane jest pomiędzy dużymi i silnymi województwami: na południu - dolnośląskim, na wschodzie – wielkopolskim i na północy – zachodniopomorskim. Powierzchnia województwa wynosi 13 984 tys. km² (4,3% obszaru Polski) co wskazuje, że jest małym województwem i na tle ościennych województw ma też mniejszy potencjał gospodarczy. Zaznaczenia wymaga też brak wielopokoleniowych tradycji zamieszkiwania na ziemiach województwa lubuskiego obecnych jego mieszkańców. Mieszka tu ludność napływowa, głównie ze wschodu, która osiedliła się po II wojnie światowej. Lubuszanie w większości dobrze się czują w swych miejscach zamieszkania, identyfikują się z regionem. Województwo posiada znaczne zasoby wód powierzchniowych oraz największą lesistość w kraju (49% zajmują lasy). Zasoby przyrodnicze to spory potencjał województwa, na terenie którego znajduje się 48 rezerwatów i parków narodowych, co wskazuje na dużą atrakcyjność regionu.

Podział administracyjny

Województwo lubuskie powstało w 1999 roku z większości terytoriów dawnych województw gorzowskiego i zielonogórskiego oraz niewielkiej części leszczyńskiego. Posiada dwie stolice – Gorzów Wielkopolski z siedzibą Wojewody Lubuskiego i Urzędu Wojewódzkiego oraz Zielona Góra, gdzie zlokalizowane są Sejmik Województwa Lubuskiego, Marszałek Województwa i Urząd Marszałkowski. W skład Lubuskiego wchodzi 12 powiatów, w tym 12 ziemskich i 2 grodzkie (miasto Gorzów Wlkp. i miasto Zielona Góra. Województwo tworzą 83 gminy: z których 9 jest miejskich, 33 miejsko-wiejskie i 41 wiejskich. Znajdują się w nim 42 miasta oraz 1377 miejscowości wiejskich.

Ludność województwa

Według danych z 30 czerwca 2011 r. województwo lubuskie posiadało 1 022,8 tys. mieszkańców, co stanowiło 2,6% ludności Polski. Lubuskie jest województwem o najmniejszej liczbie mieszkańców w Polsce. Liczba kobiet zamieszkujących na terenie województwa lubuskiego stanowiła 52,1% ogólnej liczby jego mieszkańców. 64,9 % mieszkańców województwa mieszka w miastach (wskaźnik urbanizacji dla Polski wynosi 62%). 649,3 tys. osób mieszka w miastach, w tym 127,4 tys. (19,6 %) to mieszkańcy starsi powyżej 60 roku - (76,2 tys. (59,8%) stanowią kobiety, a 373,5 tys. zamieszkuje na wsi, z czego 60,9 tys.(16,3%) to osoby starsze powyżej 60 lat , w tym 35,8 tys. (58,8%) – kobiety. Przeciętne dalsze trwanie życia wynosi w przypadku mężczyzn 70,7 lat, natomiast wśród kobiet 79,5 lat i z każdym rokiem nieznacznie się wydłuża. Od 2004 roku przyrost naturalny wzrasta i jest nieznacznie dodatni.

Charakterystyka społeczno-gospodarcza, bezrobocie i ubóstwo

W województwie lubuskim występują liczne zasoby naturalne, szczególnie złóż żwirowo-piaskowych oraz drewna. Zasoby te znacząco warunkują charakter produkcji przemysłowej i całej struktury gospodarki. Dominują usługi niematerialne (59% PKB), następnie przemysł i budownictwo (34,5% PKB), oraz rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo (6,5% PKB). Gospodarka regionu jest zróżnicowana, występują w nim prawie wszystkie gałęzie przemysłu, przy czym dominują małe średnie zakłady pracy. Do końca 2011 roku w rejestrze

REGON zarejestrowanych było 104 430 podmiotów gospodarki narodowej (o 1.6% mniej niż przed rokiem). 95,6% wszystkich podmiotów w rejestrze to jednostki sektora prywatnego. Podmioty gospodarcze występujące w województwie lubuskim to głównie zakłady zatrudniające niewielką liczbę pracowników. Do 9 osób zatrudnia 94,4% wszystkich zarejestrowanych zakładów. Przyczynia się to do dużej niestabilności podmiotów gospodarczych i z uwagi na niewielki kapitał własny, ogranicza im możliwości inwestowania i dynamicznego rozwoju. W strukturze zatrudnienia dominuje przemysł (35%), następnie handel (12,4%, edukacja)12%), administracja publiczna i obrona narodowa (8,2%, opieka zdrowotna i pomoc społeczna (6,8%, transport i gospodarka magazynowa (6,5%). Odnośnie działalności społecznej najczęściej wybieranym jest parafia i grupy parafialne (53% oraz stowarzyszenia. Wraz ze wzrostem lat życia, wzrasta zaangażowanie w niesienie pomocy dorosłym dzieciom, w wieku 55-65 lat jest to wartość 67%. Maleje natomiast wraz z wiekiem pomoc udzielana rodzeństwu od 42,9% w wieku do 40 lat do 18,4% w wieku powyżej 65 roku życia. Niechętnie jednak angażowali się w pomoc osobom, które były podopiecznym innych organizacji i stowarzyszeń. Według wypowiedzi badanych dominującą formą wsparcia było udzielanie pożyczek, darów lub usług. Jest to informacja o konkretnych sposobach skutecznych zachowań zaradczych. Jeśli chodzi o odbiorców pomocy były to własne, dorosłe dzieci, a pomocy udzielały najczęściej osoby powyżej 65 roku życia. Może to przemawiać za niedostrzeganiem potrzeb ludzi w wieku poprodukcyjnym, które ze skromnych emerytur wspomagają jeszcze własne dzieci, zapominając o własnym życiu i potrzebach. Badania pokazały, że Lubuszanie budują sieć wsparcia społecznego wokół naturalnych grup odniesienia jakim są : najbliższa rodzina, dorosłe dzieci i krewni. Mniej dostrzegane jest wsparcie oferowane przez instytucje do tego powołane, takie jak ośrodki pomocy społecznej czy organizacje pozarządowe, zarówno świeckie jak i wyznaniowe. Najbardziej popularne instytucje to ośrodek pomocy społecznej i poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Zaledwie 25,2% korzystających z pomocy instytucjonalnej uznaje, że pomoc była skuteczna. Zagadnienie wsparcia społecznego tak indywidualnego jak też zbiorowego winno stać się przedmiotem badań pedagogicznych o charakterze diagnostycznym i projektującym wzorce rozwiązań na miarę XXI wieku szczególnie w odniesieniu do osób starszych.¹ Przeciętne miesięczne wynagrodzenie mieszkańca woj. lubuskiego w 3. kwartale 2011 r. wynosiło 3140,74 zł, co lokowało je na 14. miejscu względem wszystkich województw.² W końcu marca 2012 liczba zarejestrowanych bezrobotnych w województwie obejmowała ok. 63,8 tys. mieszkańców, co stanowi stopę bezrobocia na poziomie 16,3% do aktywnych zawodowo.³ Według danych z 2011 r. 3,2% mieszkańców w gospodarstwach domowych woj. lubuskiego miało wydatki poniżej granicy ubóstwa skrajnego (tzn. znajdowało się poniżej minimum egzystencji).⁴

Aktywność mieszkańców województwa lubuskiego z uwzględnieniem osób starszych.⁵

Aktywni zawodowo – razem 445,6 tys., w tym:

- w wieku: 55-64 lat – 51,7 tys. i w wieku 65 lat i więcej 3,9 tys.

Bierni zawodowo – ogółem 369,7 tys., w tym:

- w wieku: 55-64 lat – 93,2 tys. i w wieku 65 lat i więcej 114,8 tys.

---

¹ **Źródło:** Raport z badań przeprowadzonych w ramach projektu *Życie Lubuszan. Współczesność i Perspektywy* zrealizowany w partnerstwie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze, Departamentem Infrastruktury Społecznej i Uniwersytetem Zielonogórskim” w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej. Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej. Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – wydany w 2012 r.

² **Źródło:** Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 28 listopada 2011 r. ([M.P. z 2011 r. Nr 108, poz. 1099](#))

³ **Źródło:** [Bezrobotni oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów \(Stan na koniec marca 2012 r.\)](#). Główny Urząd Statystyczny, 2012-04-26. [dostęp 2012-05-20].

⁴ **Źródło:** [Ubóstwo w Polsce w 2011r.](#). Główny Urząd Statystyczny, 2012-05-31. [dostęp 2012-06-08]. s. 15.

⁵ **Źródło:** Raport z wyników w województwie lubuskim – Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, który został przeprowadzony w dniach od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. wydany przez Urząd Statystyczny w Zielonej Górze we wrześniu 2012 r. Tab. 7.2 i 7.6

Wybrane elementy dot. spędzania czasu wolnego

Aktywność w czasie wolnym wybiera :

- w wieku: 55-64 lat – 47,0 % i w wieku powyżej 65 lat 64,9 %

Uczestnictwo w kulturze wybiera :

- w wieku: 55-64 lat – 2,6 % i w wieku powyżej 65 lat 1,1 %

Sport uprawia :

- w wieku: 55-64 lat – 28,1 % i w wieku powyżej 65 lat 15,2 %

Na pracach domowych spędza czas:

- w wieku: 55-64 lat – 52,7,1 % i w wieku powyżej 65 lat 55,8 %

Realizuje własne hobby:

- w wieku: 55-64 lat – 15,0 % i w wieku powyżej 65 lat 9,7 %

Sposób spędzania urlopu:

- *pozostaje w domu:*

- w wieku: 55-64 lat – 44,1 % i w wieku powyżej 65 lat 61,4 %

- *odwiedza rodzinę:*

- w wieku: 55-64 lat – 46,1 % i w wieku powyżej 65 lat 26,9 %

- *wyjeżdża za granicę:*

- w wieku: 55-64 lat – 10,7 % i w wieku powyżej 65 lat 3,7 %

Z badań wynika, że wiek nie ma istotnego wpływu na częste realizowanie takich elementów jak : relaks na świeżym powietrzu, oglądanie TV i czytanie prasy czy książek. Ale mają znaczenie przy spędzaniu wolnego czasu kontakty towarzyskie. Zdecydowanie osoby do 40 roku życia częściej niż pozostałe kategorie wiekowe deklarują takie spędzanie czasu swobodnego (do 40 lat – 57,9 %, 56-65 lat -42,5%, powyżej 65 lat – 39,2%. Jednocześnie badania wykazały, że mieszkańcy województwa lubuskiego w zdecydowany sposób preferują formy czasu wolnego związane z poznaniem i odbiorem cudzej twórczości, które to pozwala na rozwój własnej osobowości. Są to formy percepcyjne. Drugi rodzaj to formy rekreacyjne, czyli takie, które umożliwiają przywrócić i utrzymać równowagę organizmu ludzkiego – 68,7 %. Trzecia - to formy doskonalące osobowość przez własną twórczość uczestników – 35,4%, co w zestawieniu z wiekiem dla osób starszych przedstawia się następująco: 56-65 lat – 35,3%, powyżej 65 lat – 22,4 %. Najmniejszym uznaniem cieszą się formy uspołeczniające 4,4%, które dla człowieka XXI wieku rzadko są wartościowe.

Zdecydowana większość rodzin ma tradycje robotnicze, najmniej – inteligenckie. Zauważalna jest postępująca laicyzacja, zachodząca w odwrotności do wieku. Główne cele życia

rodzinnego koncentrują się wokół zabezpieczenia finansowego rodziny i zapewnienia ogólnego poczucia bezpieczeństwa.⁶

Według zapisów w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 stanowiącej załącznik do uchwały nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 r. najbardziej widoczną zmianą w strukturze wiekowej regionu będzie przyrost ludności w grupie 65 lat i więcej o ponad 50% w 2020 r. Natomiast w Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2005 – 2013 przyjętej Uchwałą nr XXXIX/212/2005 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 kwietnia 2005 r. zakładano prognozę liczbową, że w 2020 r. osób w wieku 60+/65+ będzie 213 tys., (70 tys. mężczyzn i 143 tys. kobiet), a w roku 2030 w tych grupach wiekowych 239 tys. w tym: 86 tys. mężczyzn i 153 tys. kobiet).

Seniorzy w wymiarze wojewódzkim

Miejsce seniorów w zapisach wojewódzkich strategii, dokumentów planistycznych

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 wyznaczająca cele i kierunki rozwoju województwa uwzględnia rolę seniorów w realizacji polityki regionalnej, poprzez *społeczna i terytorialna spójność regionu w ramach promocji włączenia zawodowego i społecznego*.

Szersza diagnoza sytuacji społecznej województwa zawarta jest w Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2005-2013 będącej integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.

Systematyczny wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym wg. materiałów diagnostycznych, stwarza potrzebę rozbudowania sieci usług opiekuńczych dla osób starszych i samotnych.

System wsparcia społecznego i aktywizacji osób starszych nie jest dostatecznie wykorzystany i przygotowany do zapewnienia opieki tym osobom w przyszłości. W związku z tym problematyka ta ujęta jest w Strategii Polityki Społecznej w następujących celach operacyjnych i zadaniach tj.:

---

⁶ **Źródło:** Raport z badań przeprowadzonych w ramach projektu *Życie Lubuszan. Współczesność i Perspektywy* zrealizowany w partnerstwie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze, Departamentem Infrastruktury Społecznej i Uniwersytetem Zielonogórskim” w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej. Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej. Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – wydany w 2012 r.

- przeciwdziałanie narastającemu wykluczeniu społecznemu osób starszych,
- podejmowanie kroków na rzecz ich integracji społecznej,
- doskonalenie systemu wsparcia społecznego.

Strategia Polityki Społecznej, aby zapobiec wykluczeniu społecznemu lubuskich seniorów wyznacza również szereg działań na rzecz ich aktywizacji. Przedsięwzięcia aktywizujące seniorów realizowane są w ramach celu strategicznego *Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego* rozwijając współpracę z organizacjami seniorskimi, jak również promocję aktywności obywatelskiej.

Wyzwania dla Samorządu Województwa Lubuskiego w zakresie działań na rzecz lubuskich seniorów ujęte są również w programach wojewódzkich tj.:

- „Program Wspierania Działań Pomocy Społecznej na rzecz Wyrównywania Poziomu Życia Mieszkańców Województwa Lubuskiego”,
- „Wojewódzki Program Integracji Społecznej Osób Niepełnosprawnych”,
- „Kierunki Prorodzinnej Polityki Województwa Lubuskiego”.

Z uwagi na realizację działań w różnych obszarach na rzecz osób starszych w ramach ww. dokumentów strategicznych oraz planistycznych nie zaistniała potrzeba opracowania odrębnego programu wojewódzkiego dotyczącego tej grupy społecznej. W województwie lubuskim brak jest Wojewódzkiej Rady Seniorów. na wszystkich szczeblach administracji samorządowej.⁷

Aktywność seniorów w województwie lubuskim

Najliczniejszą grupę seniorów zrzesza Okręgowy Zarząd Emerytów, Rencistów i Inwalidów z siedzibą w Zielonej Górze należący do Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Organizacja ta obejmuje obszar województwa lubuskiego i część wielkopolskiego. Jest podzielony na 20 rejonów, które skupiają około 8,5 tys. członków. Okręgowy Zarząd w Zielonej Górze utrzymuje kontakty z organizacją seniorską z Brandenburgii. Gubinie jest wspólny chór. Słubicach istnieje Polsko-Niemiecka Akademia Seniora, w Kostrzynie systematycznie spotykają się Niemcy i Polacy, aby wymienić

---

⁷ **Źródło:** informacje uzyskane w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Zielonej Górze.

doświadczenia. Podstawowe zadanie związku to poprawa warunków życia członków. Organizowane są turnusy rehabilitacyjne, wycieczki krajoznawcze i zagraniczne. Seniorzy lubuscy lubią zwiedzać ciekawe miejsca po zachodniej stronie Odry, np. Spreewald, ogród róż w Forst itp. W Zielonej Górze funkcjonuje świetlica, w której odbywają się spotkania z ciekawymi ludźmi, wieczory słowno-muzyczne i wernisaże.

Na terenie województwa lubuskiego funkcjonują bardzo prężnie Uniwersytety Trzeciego Wieku, z których największą liczbę seniorów skupia Zielonogórski Uniwersytet Trzeciego Wieku z siedzibą w Zielonej Górze. Aktualny stan słuchaczy to 829 osób, w tym: 697 kobiet i 132 mężczyzn. ZUTW należy do Sekcji UTW przy Polskim Towarzystwie Gerontologicznym, nie posiada jednostek podległych. Powstał w 1992 roku. Organizuje wykłady, konferencje, prelekcje i wieczory edukacyjne, muzyczne, muzealne i wystawy. Zajęcia upowszechniające odbywają się w 26 kulubach i zespołach, w 35 grupach prowadzone są ćwiczenia pod okiem rehabilitantów i instruktorów, Jest 26 grup językowych (niemiecki, angielski, francuski i włoski), 4 grupy komputerowe oraz szeroka działalność turystyczno-krajoznawcza. ZUTW z okazji jubileuszu XX-lecia istnienia zorganizował Ogólnopolską Konferencję Uniwersytetów Trzeciego Wieku, która odbyła się w Zielonej Górze w dniach 12 – 15 września 2012 r. Udział wzięli słuchacze z całej Polski. Spotkanie odbyło się pod hasłem „Współczesny regionalizm. Pomiędzy tradycją a nowoczesnością”. Podczas konferencji zaprezentował się wszystkim gościom chór ZUTW „MODERATO” i zespół teatralny „MONTE VERDE” z programem kabaretowym pt. „Biuro matrymonialne i nie tylko”. Wszyscy uczestnicy przedstawienia byli laureatami Ogólnopolskich Juwenaliów III Wieku w Warszawie. ZUTW współpracuje z innymi środowiskami seniorskimi nie tylko na terenie województwa lubuskiego ale również i poza jego granicami. Należy tu wspomnieć projekty „Sprawny senior to zdrowy senior” promujący zdrowy styl życia czy „Apetyt na kulturę” w ramach którego wydawane jest czasopismo „Inspiracje”. Jedna z uczestniczek ZUTW tak ocenia swoją obecność w tej organizacji” ***Po latach przebywania na emeryturze nie wyobrażam sobie, by życie ograniczało się do progu mojego domu. Żyć trzeba dając siebie dla innych, bo tylko wtedy czujemy się spełnieni***.⁸

---

⁸ Źródło: informacje uzyskane z ZUTW w Zielonej Górze.

Kolejną organizacją jest Uniwersytet Trzeciego Wieku z siedzibą w Gorzowie Wlkp., który skupia 628 słuchaczy, filiami w Kostrzynie, Skwierzynie, Strzelcach Krajeńskich i Sulęcinie. W Witnicy i Bogdańcu są autonomiczne uniwersytety założone przy pomocy UTW w Gorzowie Wlkp. Prowadzone są 54 sekcje – to grupy zainteresowań, gdzie ich uczestnicy wzbogacają swoją wiedzę pod okiem specjalistów. Uczą się obsługi komputera, malują, fotografują, doskonalą znajomość języków obcych i nabywają inne umiejętności.⁹

Ponadto na terenie województwa lubuskiego istnieje jeszcze wiele autonomicznych UTW tj. w Nowej Soli, Szprotawie, w Świebodzinie, Żarach, Krośnie Odrzańskim, Skwierzynie i Międzyrzeczu. Wszystkie te organizacje prężnie działają w swoich rejonach, ale również wzajemnie goszczą się na różnego rodzaju spotkaniach okolicznościowych dając występy swoich zespołów śpiewaczych lub grup tanecznych, czy też orkiestr itp.

Kto w województwie zajmuje się systemowymi działaniami na rzecz seniorów...

Samorząd Województwa Lubuskiego dofinansował w ostatnich latach, w ramach tworzenia gminnych systemów wsparcia środowiskowego osób starszych i niepełnosprawnych (gminy) oraz świadczenia usług opiekuńczych osobom starszym samotnym, chorym i niepełnosprawnym, zagrożonym ubóstwem i społeczną marginalizacją (NGO) m.in.

- „Program aktywności lokalnej dla miasta i gminy Jasień na lata 2009-2013”, w tym: szkolenia dla opiekunek osób starszych, i doposażenia w sprzęt codziennego użytku Dziennego Domu Pobytu Seniora.
- Program „Nowe Horyzonty”, tj. utworzenie kawiarenki internetowej dla seniorów z Gorzowa Wlkp.
- prowadzenie zajęć edukacyjnych, społecznych i kulturalnych w ośrodku opieki dziennej dla osób dotkniętych chorobą Alzheimera oraz szkoleń specjalistycznych dla ich opiekunów – 1 organizacja.
- Prowadzenie klubów dziennego pobytu, warsztatów, spotkań integracyjnych i okolicznościowych oraz rehabilitacji – 6 organizacji.
- Szkolenia liderów i wolontariuszy organizacji pozarządowych – dofinansowano 3 organizacje.

---

⁹ **Źródło:** informacje uzyskane z UTW w Gorzowie Wlkp.

- W związku z ogłoszeniem przez Radę Unii Europejskiej roku 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu przeprowadzono badanie nt. "Wolontariat w instytucjach pomocy społecznej województwa lubuskiego", uwzględniające m.in. zaangażowanie w działania wolontarystyczne osób 50 +.¹⁰

Samorząd również zrealizował wiele działań na rzecz seniorów, w tym m.in.

A. Lubuskie Tygodnie Seniora, które są tradycją społeczno – kulturalną Ziemi Lubuskiej.

Głównymi celami Tygodni są:

- a) tworzenie warunków do współuczestnictwa ludzi starszych w życiu społecznym województwa,
- b) aktywizacja samorządów oraz organizacji pozarządowych do działań na rzecz seniorów

W 2008 r., z okazji X jubileuszowego Lubuskiego Tygodnia Seniora podsumowano dotychczasowe osiągnięcia. Na terenie województwa od 1999 r. odbyło się 1510 imprez i przedsięwzięć, m.in.:

- a) spotkania seniorów z władzami samorządowymi gmin i powiatów,
- b) konkursy i wystawy twórczości artystycznej seniorów oraz dzieci i młodzieży szkolnej,
- c) konferencje,
- d) koncerty muzyczne,
- e) wykłady i prelekcje,
- f) festyny i turnieje rekreacyjno-sportowe,
- g) zabawy taneczne i biesiady przy ognisku,
- h) wycieczki turystyczne i krajoznawcze.

Przykładowe hasła Lubuskich Tygodni Seniora:

1. „Jedno społeczeństwo dla wszystkich pokoleń”;
2. „Trzeci wiek nie jest resztą czasu”;
3. „Dodać życia do lat...”;
4. „Wartości życia nie mierzy się upływem czasu, a jedynie tym, co z nim robimy” .

Przykładowe konkursy ogłaszane w ramach obchodów Lubuskich Tygodni Seniora:

---

¹⁰ **Źródło:** informacje uzyskane w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Zielonej Górze.

- a) plastyczno-literackie dla dzieci i młodzieży „Ja, moi rodzice, dziadkowie – czyli jedno społeczeństwo dla wszystkich pokoleń”; „Pomagać innym”; „Ja też będę seniorem”,
- b) literacki dla Seniorów „Opowieści dla wnuka” dla organizacji pozarządowych pn. „Mamy pomysł na aktywne życie w trzecim wieku”; „Sztuka i piękno źródłem aktywności”,
- c) konkurs na najlepiej działający Klub Seniora prowadzony przez organizację pozarządową pn. „Klub Seniora w systemie wsparcia osób starszych”.

W 2012 roku Samorząd Województwa Lubuskiego zorganizował XIV Lubuski Tydzień Seniora pod hasłem: „Nie wiek zarządza nami – to my zarządzamy wiekiem”. Tegoroczne obchody wpisał się w Europejski Rok Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej. Podczas trwania Lubuskiego Tygodnia Seniora, na terenie całego regionu odbyło się ponad 250 różnego rodzaju imprez m.in. spotkania, występy, koncerty, wycieczki itp.

W roku ubiegłym rozpisano i rozstrzygnięto konkurs pod hasłem. „Wolontariuszka i Wolontariusz 50+ Roku 2011” w obszarze polityki społecznej. Celami konkursu było m.in.: pobudzanie aktywności społecznej seniorów poprzez szerzenie idei bezinteresownej pracy na rzecz innych, uwrażliwianie na potrzeby innych, wyróżnianie ponadprzeciętnych postaw seniorów. W ciągu XIII Lubuskiego Tygodnia Seniora na terenie całego regionu odbyło się około 250 różnego rodzaju imprez.

W 2010 roku samorząd województwa lubuskiego został uhonorowany w konkursie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach obchodów Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce za projekt organizacji XII Lubuskiego Tygodnia Seniora pn. „LUBUSKI SENIOR - AKTYWNY SENIOR”.

Samorząd wspiera również wiele inicjatyw organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne województwa. Pomoc ta polega na wspieraniu i powierzaniu poprzez udzielenie dotacji na dofinansowanie ich realizacji. W latach ubiegłych udzielono wsparcia wielu organizacjom pozarządowym na zadania związane z rozwijaniem aktywności osób starszych. W okresie 2009 – 2011 na zadania np. z obszaru przeciwdziałania alkoholizmowi i pomocy społecznej dofinansowano 14 inicjatyw.

W minionych latach udzielono wsparcia wielu organizacjom pozarządowym na zadania związane z rozwijaniem aktywności osób starszych. W okresie 2009 – 2011 na zadania np. z obszaru przeciwdziałania alkoholizmowi i pomocy społecznej dofinansowano 14 inicjatyw.

Udział w imprezie wzięli m. in. Marszałek Województwa Lubuskiego, Prezes Ogólnopolskiego Porozumienia Uniwersytetów Trzeciego Wieku, prof. dr hab. Zdzisław Wołk z Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz ponad 200 uczestników – słuchaczy UTW w województwie lubuskim.

B. W ramach Projektu 7.1.3 „Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej w województwie lubuskim” realizowanego ze środków Unii Europejskiej podjęto działania m.in:

a) cykl szkoleń z zakresu:

- wolontariat ukierunkowany na pomoc osobom starszym,
- praca z osobami starszymi i niepełnosprawnymi

b) kampanie społeczne o zasięgu regionalnym:

- Wolontariat łączy pokolenia,
- Wesołe jest życie staruszka

W ramach kampanii odbyły się: konkursy, audycje, publikacje, pogadanki w szkole oraz doradztwo dla organizacji pozarządowych.

➤ Konkurs „Wolontariat Łączy Pokolenia”.

Ideą konkursu było: zainicjowanie i promocja działań partnerskich podejmowanych przez szkoły wspólnie z organizacjami pozarządowymi, które ukierunkowane są na wspieranie osób starszych. Kategoria I - „Młodym Okiem” – skierowana była do uczniów szkół gimnazjalnych z terenu województwa lubuskiego. Kategoria II - „Współ w Zespół” – skierowana do szkół gimnazjalnych i organizacji pozarządowych z terenu województwa lubuskiego. Finał odbył się 5.XII.2011 w Gorzowie Wlkp.

➤ Konkurs „Wesołe jest życie staruszka”.

Ideą konkursu było: upowszechnienie wiedzy o szansach i wyzwaniach wiążących się z dłuższym, życiem oraz aktywnością osób starszych. Konkurs dedykowany był osobom powyżej pięćdziesiątego roku życia. Finał konkursu odbył się 15 kwietnia 2012r. Współudział w organizacji konkursu fotograficznego zainicjowanego przez Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. pn.

➤ „Bezpieczeństwo w obiektywie Seniora” w ramach II edycji Programu działań profilaktycznych pn. „Aktywny i Bezpieczny Senior”.

Celem programu było podniesienie świadomości osób starszych na temat bezpiecznych zachowań oraz kształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, w tym

reagowanie i powiadamianie o zagrożeniach. Bezpośrednim realizatorem powyższych zadań jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze - jednostka organizacyjna Samorządu Województwa Lubuskiego utworzona w dniu 01 lipca 2012 r. przez Sejmik Województwa Lubuskiego uchwałą nr XXIV/224/12.¹¹

Seniorzy Lokalnie

W województwie lubuskim brak jest Rad Seniorów na wszystkich szczeblach administracji samorządowej. Generalnie brak lokalnych programów na rzecz seniorów.

Opracowała: Zofia Kulikowska

Zielona Góra 2012

---

¹¹ **Źródło:** informacje uzyskane w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Zielonej Górze.